

Včasná léčba může prodloužit život o desítky let. Začal Evropský týden testování na HIV a žloutenky, testy jsou zdarma.

K Evropskému týdnu testování na HIV a žloutenky se Česká republika připojila už po šesté. V termínu od 22. do 29. listopadu je ve všech 14 krajích k dispozici celkem 82 testovacích míst, ať už v kamenných poradnách nebo při mobilním testování. Odborníci ze třiceti zúčastněných organizací a institucí nabízejí všem zájemcům o testování přes 1000 hodin svého času. Na HIV i žloutenky typu B a C může být testován každý, anonymně a zdarma. Pro osoby s pozitivním výsledkem testování se otevírá cesta k okamžité léčbě v některém z osmi HIV center. Všechna místa s aktuální dobou testování jsou dostupná na webu <https://tadyted.com/>.

"V České republice akci koordinuje Státní zdravotní ústav. Většina poraden a testovacích míst má prodlouženou pracovní dobu tak, aby lidé měli možnost přijít bez časového stresu. Neváhejte se otestovat, pokud máte byť jen malou pochybnost, zda jste nebyli vystaveni rizikovému kontaktu. Anonymita každého příchozího zůstane zachována a včasné zahájení léčby může zachránit infikovanému mnoho kvalitních a v rámci možností bez zásadních zdravotních omezení prožitých let života," zdůrazňuje ředitelka Státního zdravotního ústavu MUDr. Barbora Macková.

Česká republika zůstává zemí s relativně nízkou úrovní infekce HIV/AIDS v rámci světa i Evropy jak z pohledu relativního počtu nových případů, který se pohybuje kolem 2 případů na 100 000 obyvatel, tak z pohledu kumulativního počtu HIV infekcí (4034 k 31. 10. 2021) zaznamenaných za celé období sledování od roku 1985.

"Mezi země s nízkým výskytem nákazy patříme i přes výkyv v období let 2003 až 2016, kdy byl zaznamenán dlouhodobý nárůst nově zjištěných případů z úrovně kolem 50 až na maximum 286 případů. V letech 2017 a 2018 byl pak ale pozorován opět výrazný pokles nově zjištěných případů, který dáváme do souvislosti s úpravou doporučení zahajovat léčbu co nejdříve po zjištění infekce. Pokles dále nepokračoval a v letech 2019 a 2020 bylo zjištěno 222 a 251 případů. V prvních deseti měsících letošního roku (2021) již evidujeme 193 případů nákazy HIV," uvádí statistiky vedoucí Národní referenční laboratoře pro HIV/AIDS SZÚ RNDr. Vratislav Němeček, CSc.

Od roku 2017 také stabilně klesá počet případů zjištěných ve skupině mužů majících sex s muži. V roce 2016 dosahoval jejich podíl 74,1 % a v roce 2021 tvoří tato skupina 58,5 %.

Ve stejném období se snížilo také zastoupení občanů České republiky mezi novými případy,

a to z 69,6 % na 59,1 %, zatímco zastoupení rezidentů, tj. cizinců s dlouhodobým pobytem, vzrostlo. *"Podíl HIV pozitivních residentů z celkového počtu cizinců s dlouhodobým pobytem v ČR je násobně vyšší než podíl HIV pozitivních mezi občany ČR. Rezidenti proto představují skupinu s výrazným rizikem,"* upozorňuje vedoucí Oddělení biostatistiky SZÚ RNDr. Marek Malý, CSc.

Oproti dlouhodobému průměru let 2009-18, který činil 22 žen, rostou v posledních třech letech počty nově

diagnostikovaných žen. V roce 2020 bylo zachyceno 48 žen, za deset měsíců letošního roku 31 žen.

Data o výskytu HIV v roce 2021

Mezi případy HIV nově diagnostikovanými v letošním roce je 162 mužů a 31 žen. Průměrný věk nově zjištěných případů byl 39,4 roku, s věkovým rozpětím od 19 do 72 let. Při zjištění HIV infekce bylo 125 (64,8 %) infikovaných v asymptomatickém stadiu, 25 (13,0 %) ve stadiu akutní infekce. Pozdní záchyty představuje 14 (7,2 %) nemocných ve stadiu symptomatickém non-AIDS a zejména 29 (15,0 %) s onemocněním AIDS.

Dohromady více než polovina nových případů uvádí obvyklé bydliště v Praze (41,5 %) nebo ve Středočeském kraji (13,5 %), což odpovídá dlouhodobým trendům, další významný podíl případů připadá na Jihomoravský kraj (13,5 %).

Ze 193 nových případů HIV infekce v roce 2021 bylo 79 rezidentů (40,9 %) pocházejících zejména z Ukrajiny (33) a dále ze Slovenska (11), Rumunska (5), Ruska (5) a dalších 19 zemí.

Dominuje přenos sexuální cestou

V ČR stále dominuje přenos infekce HIV sexuální cestou, nakazilo se tak téměř 89 % lidí za sledované období deseti měsíců roku 2021, přitom 113 (58,5 %) nových případů bylo zjištěno u mužů majících sex s muži (z nich 2 byli rovněž injekčními uživateli drog, ale sexuální přenos se u nich jeví jako pravděpodobnější). K heterosexuálnímu přenosu infekce došlo u 30,1 % nových případů, a to u 33 mužů a 25 žen.

Podíl přenosu prostřednictvím injekčního užívání drog je v ČR na rozdíl od přenosu sexuálního i nadále nízký, v roce 2021 šlo o 6 osob, tedy o zhruba 3 % nově zjištěných infekcí. Ojedinelý je pak případ přenosu u příjemce krve, týká se 1 člověka a jde o cizince s dlouhodobým pobytem, k jehož nákaze došlo mimo území ČR. U 15 (7,8 %) infikovaných zůstal způsob přenosu zatím neobjasněn.

V roce 2021 bylo nově zjištěno 43 případů onemocnění AIDS, z toho 23 u občanů ČR a 20 u rezidentů. Většinou jde o pozdní záchyty, kdy byla infekce HIV prokázána až ve stadiu AIDS. Bylo zaznamenáno 15 úmrtí pacientů ve stadiu AIDS v průměrném věku 47,3 roku a 4 úmrtí nemocných s HIV z jiné příčiny v průměrném věku 58,8 roku.

"Znovu je proto na místě apelovat na kohokoli, kdo si není jist, zda se mohl nakazit, ať neváhá vyhledat anonymní testy a poradenství. Doufáme, že Evropský týden testování pomůže motivovat lidi ke zjištění zdravotního stavu a co nejvíce odstraní bariéry strachu. Včasná diagnostika a léčba mohou zachránit každému infikovanému až desítky let života," zdůrazňuje na závěr manažerka Národního programu HIV/AIDS MUDr. Anna Kubátová

Aktuální data a výroční zprávy Národní referenční laboratoře pro HIV/AIDS, SZÚ jsou dostupné na adrese: <http://www.szu.cz/tema/prevence/rocní-zprávy-o-vyskytu-a-sírení-hiv-aids-v-cr>, odkaz k preventivním aktivitám na: www.prevence.hiv

Evropský týden testování na HIV a žloutenky a další preventivní aktivity, vedoucí k naplnění strategie "90-90-90"

Záznam z tiskové konference